

Nr 532

Av herrar **Gustafsson** i Kårby och **Gustafsson** i Stenkyrka, *angående anslagen till ljudradions och televisionens allmänna programverksamhet.*

(Lika lydande med motion nr 446 i Första kammaren)

Sveriges Radios allmänna programverksamhet finansieras av licensmedel. Medelsbehovet för ändamålet ankommer det på Kungl. Maj:t att pröva. I statsverkspropositionen redogöres regelmässigt för hithörande frågor vid anmälan av investeringsanslagen till Radioanläggningar under televerkets fond. Därvid framlägger kommunikationsministern sin bedömning av Sveriges Radios medelsbehov.

För budgetåret 1965/66 har Sveriges Radio för *ljudradions* allmänna programverksamhet beräknat ett medelsbehov av 73,6 milj. kr., vilket innebär en ökning med 6,3 milj. kr. i förhållande till de för 1964/65 av Kungl. Maj:t anvisade medlen.

Någon ökad programtid har ej förutsatts i äskandet. Det ökade medelsbehovet hänför sig framför allt till — förutom automatiska kostnadsstegringar — ökade insatser inom nyhetstjänsten, sportens och musikavdelningens område. I Sveriges Radios *petita* anföres härom bl. a. följande.

Inom nyhetstjänsten visar otvetydiga erfarenheter såväl i Sverige som utomlands att publiken fäster allt större vikt vid radions nyhetsförmedling på morgnarna. En viss utökning av denna service ter sig därför som en mycket angelägen uppgift. På sportens område har Sveriges Radio ställts inför växande krav från allmänhetens sida, såväl vad gäller snabb nyhetsrapportering som ökat antal utsändningar från olika evenemang.

Vissa åtgärder, som för närvarande vidtas från statligt och kommunalt håll, syftar till att avsevärt förbättra det svenska musiklivets villkor. Det är av största betydelse att Sveriges Radio i detta för den svenska musikkulturen viktiga skede fullföljer sin uppgift som landets största och viktigaste musikinstitution. Detta bör ske genom en höjning av musikprogrammets kvalitet och genom en intensifiering och breddning av musikavdelningens verksamhet.

Bland andra av Sveriges Radio föreslagna, kostnadsökande åtgärder må nämnas:

- en förstärkning av distriktsorganisationen, bl. a. i syfte att produktionen i de båda senast tillkomna distrikten, Smålandsdistriktet och Gävle-Daladistriktet, skall komma i nivå med de övriga distriktens,
- förbättrad service till distrikten i vad avser reportage från kanslihuset och ämbetsverken,

— ett nytt utlandskontor (f. n. finns 6 kontor inom västblocket men inget inom östblocket).

I statsverkspropositionen har för ljudradions programverksamhet räknats med 71,1 milj. kr., d. v. s. 2,5 milj. kr. mindre än vad Sveriges Radio äskat. Vid en sådan medelstildelning skulle ljudradions programbudget öka med endast 3,8 milj. kr. jämfört med 1964/65. Hur programmeringen skall disponeras tillkommer det givetvis Sveriges Radios styrelse att besluta om. Ökningen torde emellertid bereda föga utrymme utöver de automatiska kostnadsstegringarna. Under innevarande budgetår har inskränkningar i programproduktionen gjorts till följd av att Sveriges Radio ej fick full kompensation för de genom avtalsrörelsen inom kultursektorn ökade ersättningarna till artister och författare m. fl. Den enligt statsverkspropositionen nedskurna medelstildelningen för 1965/66 torde innebära, att antingen dessa inskränkningar blir bestående eller att begränsningar får göras inom andra programsektorer.

Det måste bedömas som sannolikt att radions kulturella och informativa verksamhet samt distriktsutbyggnaden kan komma att i hög grad drabbas av begränsningarna i medelstildelningen. De avgjort största kostnaderna ligger inom dessa områden. För melodiradion är kostnaderna relativt sett låga och till betydande del oåtkomliga för besparingar genom deras karaktär av långsiktiga avtal med bl. a. STIM. Omständigheterna vid tillkomsten av melodi- och nattradion och de uttalanden som gjorts från regeringshåll om dessa sändningars fortbestånd gör det också mindre troligt, att begränsningar kommer att göras i denna del av verksamheten.

En hämmad verksamhet inom radions kulturella och informativa fält vore beklaglig ej minst med tanke på att ljudradion under de år då TV vuxit fram visat sig kunna göra särskilt betydelsefulla insatser på exempelvis den seriösa musikens område och inom nyhetstjänsten. Särskilt vill vi understryka betydelsen av att distriktsorganisationens komplettering och utbyggnad ges möjlighet att fortsätta. Lyssnarna ute i landet har med tillfredsställelse kunnat konstatera en decentralisering av radioverksamheten genom såväl regionala sändningar som ökade inslag i riksprogrammet från olika landsändar. Härigenom har på ett lyckligt sätt en huvudstadsdominans inom programverksamheten kunnat motverkas. Vi anser att det skulle vara synnerligen oförmånligt om denna utveckling skulle stoppas under nästa budgetår i avbidan på att 1960 års radioutredning kommer med sitt förslag, vilket — att döma av vad som i tidningarna kunnat inhämtas — kommer att för den regionala verksamheten gå i starkt positiv riktning.

Genom statsmakternas beslut våren 1964 på grundval av 1960 års radioutrednings förslag om utbyggnad av ett tredje FM-nät har erkännande givits åt ljudradions alltjämt stora betydelse för omfattande lyssnarskaror. Detta borde komma till uttryck i behandlingen av anslagsäskandena genom att ljud-

radion ges resurser som möjliggör att programproduktionen kan upprätthållas och även i viss mån utbyggas kvalitetsmässigt.

Vi vill med hänsyn till vad ovan anförts föreslå att riksdagen uttalar att Sveriges Radio för ljudradions allmänna programverksamhet för 1965/66 tilldelas ett belopp som med 1,5 milj. kr. överstiger vad som för ändamålet beräknats i statsverkspropositionen. Även efter en sådan ökning kan ett överskott om 1,5 milj. kr. beräknas komma att föreligga på licensmedlen vid utgången av budgetåret 1965/66. Vad beträffar *televisionen* har Sveriges Radio för 1965/66 föreslagit en budget om 115 milj. kr., innebärande en ökning med 13,5 milj. kr. Därvid har förutsetts en ökning av sändningstiden med ca en timme egenproduktion per vecka samt ett något vidgat utrymme för eurovision, nordvision och reprisprogram. Förslaget innefattar även ökade medel för bl. a. sportprogram och för beställningar av serieprogram för barn och ungdom (typ Saltkråkan). Vidare beräknades ett belopp för en tioprocentig höjning av de rörliga programkostnaderna för att möjliggöra sådana ökade insatser, som är ägnade att allmänt höja programkvaliteten. I fråga om distriktsorganisationen upptages medel bl. a. för inrättande av en filmcentral i Örebro. 1960 års radioutredning anförde i sitt remissyttrande över SR:s petita att med hänsyn till den ökning av programtiden, som införandet av ett andra program i televisionen kommer att innebära, krafterna nu inte bör splittras på en fortsatt mera betydande ökning av sändningstiden. En i huvudsak oförändrad programtid borde i stället eftersträvas. Utredningen föreslog med anledning härav att medelsanvisningen till Sveriges Radio sattes 3 milj. kr. lägre än vad Sveriges Radio äskat.

I en särskild skrivelse den 2 december 1964 har Sveriges Radio närmare utvecklat sin syn på frågan om programtidens längd. Eftersom denna skrivelse ej omnämns i statsverkspropositionen må innehållet i skrivelsen här i korthet refereras:

Sveriges Radio framhåller bl. a. att det, trots att sändningstiden ökat under senare år, alltjämt saknas program på tider, vilkas utfyllande med program är lika angelägen som införandet av ett dubbelprogram. Dessa tider är lördag och söndag eftermiddag samt fredag och lördag kväll efter kl. 22.30, då sändningarna normalt avslutas. Minst 70 procent av de yrkesarbetande har numera fria lördagar under hela eller en del av året, och drygt 45 procent av TV-publiken är uppe längre på fredag kväll än övriga dagar.

Om dessa tider inte är utfyllda med program när P 2 i TV startar kommer i synnerhet den publik som under övergångstid inte har tillgång till den nya programkanalen att göra gällande att dessa kompletteringar av P 1 måste anses vara minst lika viktiga som ett dubbelprogram. Ett tillgodoseende av detta krav samtidigt med att ett andra TV-program införs blir en svår belastning på Sveriges Radio, som bör undvikas genom utfyllnad av det första programmet redan före tillkomsten av P 2 i TV, heter det bl. a. i skrivelsen.

Sveriges Radio nämner i sammanhanget att det inom eurovisionen bara är Portugal, Jugoslavien, Luxemburg, Monaco, Danmark och Norge som har

kortare sändningstid än Sverige trots att vårt land, jämte England, har största antalet TV-mottagare per 100 innevånare i Europa. Den egna produktionens andel av Sveriges Radios sändningar var förra året knappt 60 procent, vilket är lägre än vid flertalet andra europeiska TV-företag. Den föreslagna utvidgningen av den egna produktionen med en timme per vecka föranleder heller ingen särskild nyanskaffning av studiolokaler och teknisk utrustning. Den har kostnadsberäknats till knappt 2 milj. kr., varav 1 milj. kr. är direkta programkostnader.

Såväl för innevarande år som för 1965/66 har radioutredningen avrått från en ökning av sändningstiden med hänvisning till behovet av en stabilisering av verksamheten inför det kommande dubbelprogrammet. Men om medelstilldelningen samtidigt reduceras på grund av att den begärda produktionsökningen avstyrks så skapas ju inga bättre ekonomiska förutsättningar för en konsolidering. De blir tvärtom sämre eftersom prutningen går väsentligt längre än vad den föreslagna ökningen av sändningstiden beräknats kosta. Med åberopande av dessa och andra skäl hemställer Sveriges Radio att medel anvisas för TV-verksamheten under 1965/66 i enlighet med vad företaget tidigare begärt.

Kommunikationsministern har i statsverkspropositionen gått vida längre än radioutredningen i beskärning av televisionens programbudget och beräknat ett belopp om 107,9 milj. kr., vilket är 7,1 milj. kr. lägre än vad Sveriges Radio föreslagit.

Vi befarar, att en prutning av denna storlek kommer att väsentligt begränsa Sveriges Radios möjligheter att förbättra programkvaliteten. Bl. a. kan några ökade medel för beställning av de relativt dyra barn- och ungdomsserierna knappast rymmas inom en på så sätt reducerad budget. Vi vill i sammanhanget erinra om att radionämnden i flera uttalanden starkt understrukit önskvärdheten av att Sveriges Radio får ytterligare resurser för en egen eller beställd produktion av spelfilmer, särskilt barn- och ungdomsfilmer, varigenom urvalet för filmprogrammen skulle kunna göras mindre beroende av det nuvarande utbudet av utländska filmer.

Såväl Sveriges Radio som radioutredningen har starkt framhållit vikten av att konsolidera verksamheten på sådant sätt, att produktionsapparaten inte är underdimensionerad, när starten av TV:s program 2 skall börja förberedas. Radioutredningen har också särskilt framhållit, att inventarie- och inredningskostnaderna utgör en nödvändig förutsättning för det andra programmet och att de därför bör beräknas på föreslaget sätt. Eftersom nedskärningen enligt beräkningen i statsverkspropositionen går mycket längre än det belopp av 2 milj. kr. som Sveriges Radio anser hänföra sig till den uteblivna ökningen av sändningstiden, kommer utrymme inte att finnas för den önskvärda konsolideringen, vare sig vad gäller personella eller materiella resurser.

Vi anser att en ökning av sändningstiden i TV:s enda program i och för sig kunde vara berättigad för att möjliggöra sändningar under lördags- och söndagseftermiddagarna. Vi vill emellertid inte underkänna radioutredningens bedömning att situationen inför ett andra program kräver en koncentration av

krafterna på konsolidering av verksamheten. För att ge möjligheter till detta och för att berättigade kvalitetskrav skall kunna uppfyllas — bl. a. innebärande att andelen i utlandet producerade programinslag kan hållas tillbaka — menar vi dock att medelsanvisningen till Sveriges Radio i varje fall ej bör bestämmas till lägre belopp än vad radioutredningen föreslagit. Vi föreslår alltså att till televisionens allmänna programverksamhet för 1965/66 anvisas ett belopp, som är 3 milj. kr. lägre än enligt Sveriges Radios äskande och 4,1 milj. kr. högre än enligt beräkningen i statsverkspropositionen.

Läget i stort på televisionens specialbudget kan ej inbjuda till några betänkligheter mot vårt förslag. Vid slutet av budgetåret 1965/66 kan drygt 240 milj. kr. beräknas finnas i överskottsmedel. Vi vill även påpeka (ehuru det ej framgår av referatet i statsverkspropositionen), att radioutredningen i sitt yttrande kunnat konstatera, att de av Sveriges Radio framlagda förslagen i stort sett håller sig inom en tidigare beräknad ram och att det utfall för televisionsbudgeten under hela 1960-talet, som tidigare beräknats, inte försämrats i oförmånlig riktning. På dessa grunder har alltså de gjorda äskandena inte vållat några erinringar från radioutredningens sida.

Under hänvisning till det ovan anförda föreslås,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att till ljudradions respektive televisionens allmänna programverksamhet för budgetåret 1965/66 må anvisas 72,6 respektive 112,0 milj. kr.

Stockholm den 27 januari 1965

Einar Gustafsson
i Kårby

Torsten Gustafsson
i Stenkyrka

Nr 533

Av herr **Hamrin** i Kalmar m. fl., om anslag för restaurering av Kalmar slott.

(Lika lydande med motion nr 442 i Första kammaren)

Stockholm den 27 januari 1965

Mac P. Hamrin
i Kalmar

Tekla Torbrink

Fritz Börjesson
i Glömminge